

15 Temmuz'u NATO ve Pentagon biliyordu

İSA TATLIÇAN

ABONE OL

Google News

İslami oluşumları araştıran, Utah Üniversitesi profesörü Hakan Yavuz: 15 Temmuz'un dış ayağı da var. Cumhurbaşkanı'nın dik duruşu FETÖ'nün belini kırdı. FETÖ'nün önceliği dini değerler değil güç ve iktidar

FETÖ hakkında yurtiçinde ve yurtdışında birçok çalışma yapıldı. Bunlar arasında hiç şüphesiz en çok, Utah Üniversitesi Siyasal Bilgiler Bölümü'nden Prof. Dr. Hakan Yavuz'un çalışmaları dikkat çekti. Türkiye'deki islami oluşumları yakından takip eden Hakan Yavuz bir dönem Fethullah Gülen ve çevresiyle de ilgilenmiş. 2000'li yılların ortalarından itibaren örgüt ile arasına mesafe koyan Hakan Yavuz'un, 15 Temmuz darbesi ve Fethullah Gülen'i anlatan son kitabı ABD'de İngilizce olarak yayınlandı. Yurtdışındaki çalışmaları nedeniyle FETÖ'nün hedefi haline gelen Prof. Yavuz ile son kitabının detaylarını ve FETÖ'nün geleceğini konuştuk.

15 Temmuz'u NATO ve Pentagon biliyordu

SON DAKİKA

ÖZÜNDE SAİD NURSI İLE HİÇ İLGİSİ OLMADI!

**-Hakan bey, örgütü yıllardır takip eden bir akademisyen olarak ilk şunu sormak istiyorum.
FETÖ'nün 15 Temmuz darbe girişimi sizin için sürpriz oldu mu?**

15 Temmuz darbe girişimi benim için sürpriz yönleri olmakla beraber şaşırtıcı olmadı. Bunun altını şöyle doldurabiliriz.

Türkiye'deki İslami oluşumlar, kendi tarihsel devlet geleneği ile barışık bir anlayış içerisindedir. Buna biz Türkiye Müslümanlığı diyoruz. Türkiye Müslümanlığı olarak adlandırdığımız İslami algılamanın üç önemli ayağı vardır: Yunus'un sevgisi, Mevlana'nın hoşgörüsü ve Hacı Bektaş'ın akılcılığı. Bu üç ayak içinde devlet ve toplumsal istikrar son derece önemlidir.

Burada 1980'lerde başlayan tek farklı hareket Gülen örgütüdür.

Her ne kadar Nurculuk'tan beslense de özünde bu Said Nursi'nin öğretisi ile hiçbir ilgisi olmadığı ortaya çıktı.

ULUSLARARASI SİSTEMİN GÖNÜLLÜ TAŞERONU OLDU!

Dış faktörlerin etkisine ne zaman girdi?

Evet İzmir'de Kestanepazarı ve ya Edirne'de çekirdeği atılan hareket yerel kaynaklarla istediği güç ve

iktidarı ele geçiremeyeceğini görünce kendisine uluslararası destek bulmak için arayışa girdi. Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle ve özellikle bazı devletlerin arzuladığı "ılımlı İslam" projesine destek vererek bir dizi ilişki ağı kurdu. FETÖ yapılanması lider eksenli olmasına rağmen uluslararası alanda "ağlar şebekesi" şeklinde çalışır. Gülen uluslararası alanda kendisine destek bulmaya başlayınca uluslararası sistemin taleplerine uygun bir yöntem izlemeye başladı. Zamanla uluslararası gücün taleplerini Türkiye'ye taşımaya başladı. Talepleri taşıdıkça güçlendi ve yeni yapılanmalara gitti. Düşünün FETÖ'cü bir emniyet görevlisi tek başına ABD'nin İstanbul Konsoloslukuna giderek Türkiye'de güvenlik sorunları hakkında sunum yapıyor. FETÖ yapılanması zamanla hedefleri uğruna dış ağların içine sızarken aynı dış güçler FETÖ ve FETÖ üzerinden Türkiye'nin en hassas alanlarına sızmakla kalmadılar "koloniler" inşa ettiler.

İRADERİYİ VE BİREYİ YOKEDEN BİR LİDER SİSTEMİ

-Nasıl bu kadar güçlendiler?

İç eğitim ve bu eğitimde yetiştirilen "tek-tip şakirt modeli" hareketin güçlenmesi ve örgütlenme yapısını anlamak için önemli. Bu çok küçük yaşta başlıyor ve bu insanlara "ikili hayat" tarzlı bir yaşam öğretiliyor. Yani, hem hoşgörülü hem de gaddar; hem şefkatli hem de zalim; hem ümmetçi hem de sadece FETÖ eksenli düşünen şakirtler. Hem içki içecek hem de dini bir cemaatin unsuru olarak tam Müslüman olduğuna inanacak. Burada gardolopcu Müslüman tipi var. Yerine göre ve gerekiyorsa içki içecek veya eşi gerekiyorsa bikini giyecek. Kısacası, kamu alanında modern ve laik bir imaj çizerken aslında aidiyet olarak ordu mensubu değil abilerin kontrolünde "asker elbiseli bir şakirt" var. Bu arada iktidarı ele geçirmek için tüm araçlar meşru görülmeye başlanmış. Şakirtin temel hedefi FETÖ elemanı olarak verilen görevi yapmak. İradelerini yok eden; egoyu silen ve yerine lider ve liderin belirlediği hedefleri amaç edinen ve tedbir endişesiyle şekillenen din kaynaklı siyasi-sosyal bir yapı bu. Bu yapının ana taşları aynı olsa da inşa edilen yapının sıvası sürekli koşullara göre yenilenebiliyor.

MASONLUK, OPUS DEİ VE SCIENTOLOGY'Yİ BİLMEYEN FETÖ ANLAŞILAMAZ

-Dünyada FETÖ benzeri yapılar var mı?

Gülen hareketi klasik bir dini hareket değil. ABD'deki Scientology veya Opus Dei veya Masonik ağlar bu yapıya çok benziyor. FETÖ'yü anlamak için bunları bilmek gerekir. Gizlilik prensibi, erkek egemen yapısı, dışarıya güvenilmemesi, "tedbir" esasında hareket edilmesi, en mahrem işlerin kendi aralarında halledilmesi, parasal ilişkileri, istihbarat yapısına benzer çalışmaları, insanları yerine göre tehdit etmeleri, soru çalmaları, evrak düzenlemeleri ve kendi adamlarının yükselmesi için diğer insanlara iftira atılması ve yargıyı topyekun kontrol etmeleri ekseninden bakınca dünyada böyle bir hareket yok. Gülen hareketi 2007'den sonra ve özellikle de 2010 Anayasa referandumundan sonra tamamen siyasi bir örgüte dönüştü. Masonik yapılardan da esinlendiğini görüyoruz. Mesela P2 Mason locası ile çok benzerlikler gösteriyor. Sızma yöntemleri ve daha sonra devletin yaptığı operasyonlar da FETÖ ve P2 mason locasının birbirine çok benzediğini gösteriyor. Çok farklı eylem alanları var ama temel hedefi güç ve iktidar.

FETÖ, HALKI İKNA EDEMEYECEĞİNİ BİLDİĞİ İÇİN SİYASİ PARTİ KURMADI

-Örgütün baştan bu yana güç ve iktidara koştuğunu söylediniz. Peki bunu ele geçirmek için illegal yöntemlere ne zaman başvurdu?

FETÖ'nün en başarısız olduğu alan sivil toplumdur. Devleti ele geçirmek kolay ama sivil toplumu ele geçirmek zor. Sivil toplumu ancak devleti ele geçirincede kontrol edeceğini hesapladı. Devlet desteğini almak için her zaman devletçi göründü ve devletin ihtiyaçlarına göre şekil aldı. Siyasette bağımsız bir parti kurma yöntemini tercih etmedi ve var olan partileri kullanarak devlete sızmaya çalıştı. Çünkü halkı ikna etmek ve oy istemek zordur. Siyaseti medya, eğitim, polis ve yargı ile kontrol etmeye çalıştı ve başardı da. Bence Gülen'in hedefi siyasi partilerle değil de bürokraside kurduğu hakimiyetle devleti kontrol etmektir. Polis gücünü ele geçirincede yargıyı ele aldı ve yargıdaki hakimiyeti sağlayınca bu ikisinin verdiği destekle orduya yöneldi. Tabi, Gülen bu süreçte enformasyona yani medyaya önem verdiler. Üçüncü hedefi finans sektörüydü. Parayı yönetmezlerse gücü kontrol edemeyeceklerini biliyorlardı. Belli alanları ele geçirincede, dahası işgal edince orada bir arınma politikası uyguladı. Yani kendisi gibi düşünmeyenleri o kurumlardan bir şekilde tasfiye etti.

ANA KARARGAH ANKARA POLİS AKADEMİSİYDİ

-En güçlü olduğu alan neresiydi?

40 yılda hiç ummadığı alanları ele geçirdi. Karargahı da Ankara'daki polis akademisiydi. Polis akademisine girerek kriminal birçok işe bulaştı. Yasadışı dinlemeler, kasetler, kumpaslar her buralarda hazırlandı. Çünkü FETÖ'cü polislerin kafası böyle çalışıyordu. Gülen ise büyük amaçlar için her türlü araç meşrudur ilkesini şiar edindiği 15 Temmuz darbesi ve sonrasında gördük. En iyi sonuçları polis akademisinde kurulan kumpaslarda olsa da aslında farkında olmadan kendi sonunu hazırladı. Polis Akademi ve buradaki akademisyenlerin yön vermesiyle hareket dönüşüme uğradı ve FETÖ'laşma süreci başladı.

ERDOĞAN OLMASA FETÖ'NÜN BELİNİ KİMSE KIRAMAZDI!

-Devleti ele geçirme girişimi Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan geri döndü. Belki de dirayetli bir lider olmasaydı belki de başarılı olacaktı.

Kesinlikle öyle. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Aralık 2013 operasyonlarına kararlı mücadele etmesi ve özellikle 15 Temmuz esnasındaki dik duruşu FETÖ'nün belini kırdı. Tabi halk Cumhurbaşkanı'nı yalnız bırakmadı ve büyük bir direniş gösterdi. 15 Temmuz FETÖ için bir intihardı. Ama yapabilecekleri başka da bir şey yoktu. 40 yıldır büyük bir gizlilik içinde bürokrasi, iş dünyası ve medyada güçlü bir ağ kurmuşsunuz. Bu gücün getirdiği şımarıklık ile FETÖ tüm devleti kontrol etmek istedi. 2011 seçimlerinde 100 milletvekili talepleri o dönemin başbakanı olan Erdoğan tarafından reddedildi. Çünkü Cumhurbaşkanı Erdoğan siyasi otoriteyi başka bir güçle haklı olarak paylaşmak istemiyordu. FETÖ'nun bürokraside hükümet işlerini yavaşlatmaları; 2012 MİT krizi ile Cumhurbaşkanı bu örgütünün amaçlarını daha iyi gördü. Eğer darbe yapmasalardı, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın FETÖ'ye son darbeyi vuracağını biliyorlardı. Polis ve yargıdan temizlenmişlerdi. Elleriindeki tek silah orduydü. 15 Temmuz'da harekete geçmeselerdi 30 Ağustos'ta YAŞ kararları ile hepsi ordudan atılacaktı. Elleriinde tek bir mermileri vardı ve 15 Temmuz'da o mermiyi sıktılar.

ABD VE NATO DARBİYİ BİLİYORDU

-Peki bu darbeyi dış destek olmadan gerçekleştirmeleri mümkün mü?

Bu darbeyi FETÖ gerçekleştirdi. Bu konuda hiçbir tartışma yok. Peki dış destek var mı? Evet 15 Temmuz'un çok ciddi bir dış ayağı var. Darbenin dış ayağı üzerine düşünmek gerekiyor. Darbeden ABD'nin haberi vardı. NATO yetkililerinin de bilgisi vardı. Zaten NATO'dan yapılan "muhataplarımız tutuklandı" açıklaması bunun bir itirafı. Ama sadece bunu ABD ile açıklamak zor. Birleşik Arap Emirlikleri ve Almanya faktörlerini de unutmamak gerekir. Ama burada komploculuğa kaçarak her şeyi dış faktörlerle açıklamak Türkiye'deki siyasi analizcileri tembelliğe sürüklüyor. Onun için önceliği

iç dinamiklere vermek gerekiyor.

ABD FETÖ GERÇEĞİNİ ANKARA'DAN DAHA İYİ BİLİYOR!

-ABD yönetimi 15 Temmuz ve FETÖ gerçeğini biliyor ama FETÖ okullarının ülkesinde faaliyet göstermesine izin vermeye devam ediyor.

Evet burada bir çelişki var gibi görünebilir. Ama ABD yönetimi FETÖ'yü sadece Türkiye için bir tehdit olarak görüyor. Kendisine yönelik bir tehdit gibi algılamıyor. Tekrar ediyorum: ABD yönetimi ve Pentagon 15 Temmuz darbesinin arkasında FETÖ olduğunu biliyor. Hatta Türkiye'den daha iyi biliyor. Bunu bilmek ayrı ama diplomatik dil ayrı. Elbette Türkiye'nin iddiaları karşısında ikna edilmek için veri isteyecek. Gülen'in iadesi için sunulan dosyanın içeriği çok tartışmalı. ABD'de Gülen'in faaliyetleri mercek altında. Ama ABD'deki bazı kurumlar Gülen hareketine çok yatırım yaptı. 1995'den beri ABD'de güçlenen en önemli Türk hareketiydi. Özellikle Türk devleti ile ilişkilerde Gülen hareketi önemli roller oynuyordu. Aynı zamanda Washington'a gelen Türk devlet adamlarının görüşme programlarını elçilikten daha çok Gülen hareketi düzenliyordu. ABD'de birtakım geri çekilmeler var. Ama ABD'nin FETÖ ile tamamen yollarını ayırması biraz zaman alacak.

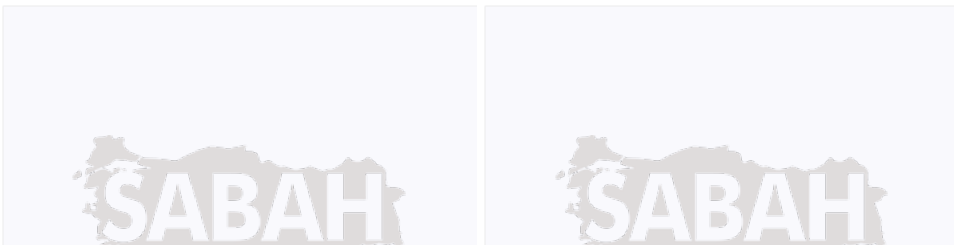
BU DARBE DİĞERLERİ İLE KIYASLANAMAZ. AMAÇ İÇ SAVAŞTI!

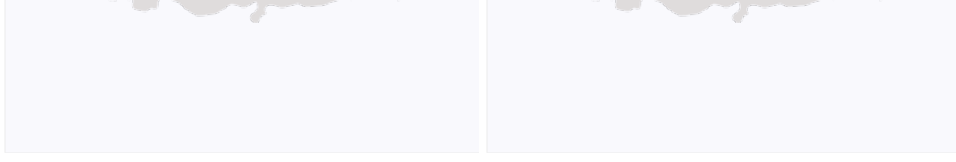
-FETÖ başarılı olsaydı 16 Temmuz'da nasıl bir Türkiye'ye uyanırdık?

Bunu düşünmesi bile korkunç. 15 Temmuz darbesi başarılı olsaydı iç savaş çıkar ve Türkiye Suriye'ye dönerdi. Belki de Mısır gibi olurdu, bilemiyorum. Ama kesin olan şu. Darbe başarılı olsaydı aylar süren bir iç savaşın içerisinde bulabilirdik kendimizi. Bu darbe girişimini diğerleri ile kıyaslamamak gerekir. Çünkü karşınızda bir asker yok. Bütün kişiliğini bir lidere teslim etmiş asker kılıklı şakirtlerden oluşan bir örgüt var. Ben o yüzden 15 Temmuz'a askeri darbe demiyorum. Siviller yani FETÖ abileri bu darbeye kritik rol oynadılar.

15 TEMMUZ DARBE DEĞİL FETÖ İŞGAL HAREKETİYDİ

-Biraz açar mısınız? 15 Temmuz askeri darbe değil derken neyi kastediyorsunuz?

Biz bu topraklarda birçok askeri darbe gördük. Bazılarını yakın tarih kitaplarından okuduk. Bakın 15 Temmuz darbesi kesinlikle bir askeri darbe değil. 15 Temmuz sivil FETÖ'cü imamların kurguladıkları bir darbeydi. Asker kılıklı FETÖ'cülerin yaptığı bir kalkışmaydı. Bunlarda en ufak bir acıma yoktur. FETÖ'nün geleceği için ülkenin geleceğini hiç acımadan ateşe attılar. Orduyu darma dağan ettiler. Bu yüzden 15 Temmuz bir askeri darbe değildi diyorum. Peki ne oldu? Siyasi-ekonomik güce sahip, gizlilik esasında şekillenen yapının devleti ele geçirme projesine direnen Cumhurbaşkanı'nı yok etmek için girişilmiş bir kalkışmaydı. Yıpranan da TSK oldu. Bu konuda çok dikkatli olmamız lazım. Balyoz ve Ergenekon sürecinde yıpranan ordunun psikolojisi daha fazla bozulmamalı.

DARBE PLANI GÜZELDİ AMA ERDOĞAN VE HALKI UNUTTULAR

-Polisi, yargıyı, bürokrasiye ve TSK'yı ele geçiren FETÖ, 15 Temmuz'da neden başarısız oldu?

Cumhurbaşkanı ve halkı göz önünde bulundurmadılar. Siyasetin ve halkın direneceğini gözardı ederek bir darbe planı yaptılar. Cumhurbaşkanı'na suikast başarılı olsaydı ve darbe gece 3'te gerçekleştirilebilseydi bugün bambaşka şeyler konuşuyor olacaktık. Ama kader onlara bu izni vermedi. 16 Temmuz sabahı Gülen örgütünün Türkiye'deki son günü oldu.

YURTDIŞINDA FETÖ-PKK-ASALA İTTİFAKI VAR

-Yurtdışındaki FETÖ firarilerini gözleme imkanınız oldu mu?

Çok zor şartlar altında yaşayanlar da var California'ya gidip ciddi yatırımlar yapanlar da var. Dış destekle bir mutasyona uğrayan bir diaspora hareketine dönüşüyor. Yurtdışında özellikle Türkiye karşıtı ülkelerde daha rahat hareket ediyor. Türkiye'ye istediklerini söyleyemeyenler bunları FETÖ üyelerine söyliyorlar. Yani örgüt ile Türkiye karşıtı ülkeler birbirini kullanıyor. ASALA, PKK ve FETÖ üçlüsü arasında ciddi ittifak var. Kısacası, aşırı milliyetçi Ermeni teşkilatları, PKK ve FETÖ artık ortak hareket ediyor ve Türkiye'yi seven insanlara ve kurumlara karşı bu ucu ortak hareket ediyor.

GÜLEN ÖLMEDEN MADDİ BAĞIMLILIĞI OLANLAR ÇÖZÜLMEZ

Sizce ne yapmalı?

İlk önce suçlu ve suçsuz ayrımı yapılmalı. Adalet çok hassas çalışmalı. Bazı kişilerin bu ortamı fırsat

bilerek masum insanları düşman edinmemek lazım. Gülen hareketine mensup ailelerin 2000 civarında çocuğu ABD'de eğitim görüyor. Nasıl olur bilmiyorum ama bunları da bir şekilde kazanmak gerekir. Bazıları durumdan sonradan haberdar oldu. FETÖ üyeleri giderek Türkiye ile bağlarını koparmış görünüyor. Haklarında tutuklama kararı var. Belki de vatandaşlıktan da çıkarılacaklar. Aileleri ile ilişkileri büyük ölçüde koptu. Fethullah Gülen'in ölümünden önce maddi bağımlılığı olan örgüt üyelerinin kolay kolay kopacağını düşünmüyorum. Gülen öldükten sonra diğer kapalı topluluklarda olduğu gibi FETÖ'de de hızlı bir çözülme görülecektir. Onun için değişik stratejiler lazım. Ülke içinde FETÖ yapısına karşı kullanılan dil ile dışardaki farklı olmalı.

FETULLAH'IN BİR GÜN PKK VE ASALA'YI DESTEKLEYECEĞİNİ KİM TAHMİN EDERDİ?

-Fethullah Gülen'in ölümünden sonra dış güçler için FETÖ kullanılabilir bir örgüt olmaktan çıkar mı?

Ermeni örgütler, PKK ve FETÖ birbirinden kopuk yapılar değil. Dünyanın birçok ülkesinde bu 3 örgüt birlikte hareket ediyor. Washington'da Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı bu üç örgüt protesto etmişti. FETÖ 1915 olayları ile ilgili olarak Ermenilere tam destek verdi. Aynı desteği PKK'dan da esirgemedi. Kim derdi ki Fethullahçılar gün gelecek Asala ve PKK ile birlikte hareket edecek? Bunu da gizlemeden açık yapıyorlar. Sosyal medyada FETÖ'nün ileri gelen isimleri tweetler atarak bu desteklerini açıklıyorlar. Hatta Ermeni iddialarına karşı büyük mücadele veren Amerikalı Türkler ve dernekleri bu üçü tarafından saldırı altında. Örneğin Ermeni iddialarına karşı en büyük mücadeleyi veren Yalçın Ayaslı bugün bu yapılarca hedef haline getirilmiş durumda.

ÖRGÜT ÖZELEŞTİRİ YAPMAKTAN KORKUYOR ÇÜNKÜ...

-Bu kadar ihanet yaşandı. Özeleştirisi yapan hiç örgüt üyesine rastlamadınız mı?

Bu yapılarda özeleştirisi zordur. Sorgulamaya başlarsan inancını yitirirsin ve dışlanırsın. Mesela Zaman

ABD sorumlusu Ali Arsan bir tweet attı. Soruları çalanlar gitsin hesap versinler dedi. Gerekirse Gülen de yargılansın dedi. Hemen susturdular. Maddi bağımlılığı olan beyaz yakalı FETÖ'cüler için burası bir ekmek kapısı. Hala ABD ve AB ülkelerinde ciddi yatırımları var ve orada çalışabiliyorlar. İkincisi ise bunlarda çok ciddi bir zihin yıkama var. Çok küçük yaşta beyinleri yıkıyor. Küçük yaştan itibaren Gülen'i bir kurtarıcı olarak görüyorlar. Kurtarıcıyı terk etmek çok zor. Üçüncüsü ise korkuyorlar. Birey olurlarsa kaybolup gideceklerini düşünüyorlar. Mesela koca generallerin verdikleri mahkeme ifadelerine bakın. Hepsi örgüt ağzı ile aynı ifadeyi veriyorlar. Nazi generalleri de müebbet cezası almadan önce böyle ifadeler vermişlerdi. Kendilerini değil örgütlerini koruyorlar. Kendilerince büyük davaları uğruna ömürlerinin geri kalan kısmını cezaevinde geçirmeyi göze alıyorlar. Bir başka faktör ise korkuları var. Örgütün kendilerine kötülük yapmasından korkuyorlar. Bütün bu ihtimaller bir araya gelince maddi bağımlılığı olan FETÖ'cülerin örgütten ayrılması zorlaşıyor. Bu konuda üniversitelerimizi büyük görev düşüyor.

ÜNİVERSİTELER FETÖ KONUSUNDA CİDDİ ÇALIŞMA YAPMIYOR

-Üniversiteler FETÖ ile mücadelede ne yapabilir?

Yurtdışında FETÖ ile mücadele etmek zor bir süreçtir. Devlet üniversitelerinde FETÖ hakkında kaç çalışma yazıldı, kaç rapor hazırlandı, kaç sempozyum düzenlendi. FETÖ gibi sosyolojik bir olay üniversitelerin konusu değil mi? Üniversitelerden doğan boşluğu SETA dolduruyor. SETA dışında bu konuda akademik çalışma yapan yok. Sadece Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sorunu ve davası değil bu. Bütün Türkiye'nin konusu olmalı.

CHP BENİM İÇİN BÜYÜK HAYAL KIRIKLIĞI

-FETÖ ile mücadele CHP'nin görevi değil mi?

CHP konusu tam bir hayal kırıklığı benim için. Cumhurbaşkanı'na olan düşmanlıkları CHP'nin gözünü

kör etti. FETÖ'ye destek vermelerini ben başka türlü açıklayamıyorum. 15 Temmuz ile ilgili bir sayfa rapor bile hazırlayamadılar. CHP'nin içinde şu anda FETÖ yapılanmasının kırıntıları var. Milletvekili, danışman ve yerel yönetimler düzeyinde var. FETÖ'den aldıkları dosyaları kullanarak 17/25 Aralık sürecinde siyasi üstünlük sağlayabileceklerini düşündüler. CHP zavallı bir durumda. Bugün CHP'nin geldiği nokta çok üzücü. Bu yürüyüşün çıkış noktasına bakın. MİT Tırları davası gibi FETÖ ile sembolleşen bir davadan sonra adalet yürüyüşü başlatılması bile FETÖ'nün içinde bulunduğu kafa karışıklığını ortaya koyuyor. Keşke 15 Temmuz'un yıldönümünde FETÖ darbesine karşı demokrasi için yürüyebilseylerdi. Ama CHP tam tersini yaptı. Ben CHP tabanının da FETÖ ve HDP siyaseti ile birlikte hareket eden Kılıçdaroğlu'ndan çok memnun olmadığını düşünüyorum.

DARBENİN ARKASINDA BİR KOALİSYON DEĞİL FETÖ VAR

Yayın aşamasında olan ve 15 Temmuz darbesi ve FETÖ konulu "Turkey's coup and the Gulen Movement: Piety to Violence" kitabınızdan bahseder misiniz?

Amerikalı işadamı Yalçın Ayaşlı beyin desteklediği ve yönlendirdiği Turkish Coalition of America 2007 yılından beri University of Utah'daki Türkiye üzerine çalışmalar yapıyor. Ermeni sorununda en ciddi ve bilimsel çalışmaları bu destekle yaptık. 2015 sonrasındaki projelerimiz daha çok 19 yüzyıl Rusya'daki Türk-Müslüman toplulukları üzerine. Tabii Türkiye'nin daha iyi anlaşılması ve anlatılması bu projenin ana amacı. İşte bu ekseninde 15 Temmuz darbesi sonrası, Gülen, Gülen Hareketi, Hizmet Hareketi, ve FETÖ olarak adlandıracağımız konularda çalışma yapan ve kitap yayınlayan 23 uluslararası uzmanı University of Utah'a çalıştay'a taya çağırdık. İki gün süren tartışmalar ışığında FETÖ yapılanması ve bu yapının darbedeki rolü ele alındı.

Ne gibi sonuçlara vardınız?

Toplantıda üç ana tartışma konusu belirdi: Gülen hareketinin özünde, yani kuruluşunda, şiddet veya amaç için şiddeti meşru gören bir normative kodu var mıydı? İkinci soru kümesi ise daha çok Gülen hareketinin yapısı ve lider kadrosuyla ilgiliydi. Üçüncü soru ve konu kümesi ise darbe ve darbedeki rolü oldu.

Bir başka konu ise darbenin ordu içinde bulunan fraksiyonların bir araya gelmesiyle kurulan bir koalisyona ismi olduğu yönündeki tez. Akademisyenlerin vardığı sonuca göre güvenlik açısından bu kadar hassas bir konuda FETÖ'cülerin kesinlikle başka gruplarla çalışmayacağını ve onlara güvenmeyeceğini belirttiler ve bunun bir koalisyona ismi değil tamamen FETÖ yapısını işi olduğu üzerinde uzlaşma var.

TÜRKİYE'NİN ABD'DE LOBİ FAALİYETLERİNE YÜKLENMESİ GEREKİR

15 Temmuz darbesi Türk-Amerikan ilişkilerini nasıl etkiledi? Sizce Türk-Amerikan ilişkileri Trump döneminde nasıl bir yol izleyecek?

Türk-Amerikan ilişkilerinin dayanağı ekonomi veya kültürel ilişkiler değil daha çok güvenlik eksenli oldu. Dahası, ABD-Türkiye ilişkileri askeri ilişkilerin ötesine geçmedi. Son yıllarda ABD'deki Türk toplumu bir takım girişimlerle askeri ilişkilerin ötesinde sosyal, kültürel ve ekonomik ilişkilere vurgu yapan çalışmalara girişti. Bunun en iyi örneği Turkish Coalition of America oldu. Türkiye'nin daha iyi tanıtılması için Amerikalı öğretmenlerin Türkiye konusunda eğitilmesi, Türk tarihi ve kültürü konusunda burslar verilmesi, ve tabi en önemlisi ABD'deki siyasi elitlerin Türkiye konusunda eğitilmesi için Türkiye'yi ziyaret etmelerinin sağlanması oldu. Bence artık lobi çalışmalarını tek başına bir şirkete vermek doğru değil. Amerikalı Türklerin lobi faaliyetlerini yüklenmesi gerekiyor. Tabi, Türkiye Cumhuriyeti devleti ile koordineli bir şekilde bunun yürütülmesi şart. Trump ne yazık ki yalnız bir adam ve ABD kurumlarının güvenmediği bir başkan. Onun için Türkiye'nin başkan dışında kongre ve senato ile ilişkilerini geliştirmesi şart.

ŞABAH